

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3158/2019. (VII. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Kiskunhalasi Járásbíróság 9.B.474/2013/153. számú ítélete, a Gyulai Törvényszék 9.Bf.389/2016/52. számú ítélete és a Kúria Bfv.III.321/2017/25. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 24/A. § (1) bekezdése és 361. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában az eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó Becze Viktor az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] A Kiskunhalasi Járásbíróság 9.B.474/2013/153. számú – a Gyulai Törvényszék 9.Bf.389/2016/52. számú ítéletével részben megváltoztatott – jogerős ítéletében bűnösnek mondta ki az indítványozót folytatólagosan elkövetett zsarolás bűntettében és vele szemben – egyebek mellett – egy év hat hónap tartamú, négy évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetést szabott ki.
- [3] Az indítványozó felülvizsgálati indítványa alapján eljáró Kúria a Bfv.III.321/2017/25. számú végzésében hatályában fenntartotta az említett ítéleteket.
- [4] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt az ismertetett bírósági határozatokkal szemben, amelyet a főtítkár hiánypótlási felhívására kiegészített.
- [5] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti panasza értelmében a támadott bírósági döntések az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, a XXVIII. cikk (3) bekezdésében garantált védelemhez való jogát, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát sértették meg.
- [6] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét az indítványozó abban látta, hogy a bíróságok törvényes vád hiányában jártak el vele szemben, mert a vádirat nem tartalmazta azokat a tényeket, amelyek megvalósulása megalapozta volna a zsarolás bűntette törvényi tényállásának megállapíthatóságát vele szemben (így például a kilátásba helyezett, súlyos hátrány konkrét leírása hiányzott a vádiratból).
- [7] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának és a védelemhez való jogának együttes sérelme – az indítványozó szerint – abban nyilvánult meg, hogy a részére kirendelt védők nem voltak függetlenek a bíróságtól és az ügyészségtől. A bíróságok – kérelmére – annak ellenére nem zárták ki őket a büntetőeljárásból, hogy semmit nem tettek a védelme érdekében.
- [8] Az indítványozó szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát és a jogorvoslathoz való jogát is megsértették, mert a jogorvoslati eljárás során a kizárási kérelmeit formálisan bírálták csak el, így a bírói jogvédelem mértéke is csekélyebb volt az elvárttól. A Kúria a felülvizsgálati eljárás során is csak annyiban vizsgálta az indítványozó által bejelentett felülvizsgálati okot, hogy az alapeljárásban eljáró bírákat a kizárási tárgyában folytatott eljárásban kizárták-e, vagy sem, illetve azt is kifogásolta, hogy a Kúria a bizonyítási indítványok elutasításának hiányára történő hivatkozást nem tekintette felülvizsgálati oknak.
- [9] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszban az indítványozó a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 24/A. § (1) bekezdése és 361. § (1) bekezdése rendelkezéseit támadta. Indokolása szerint a régi Be. 24/A. § (1) bekezdése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (3) bekezdését és a XXVIII. cikk (7) bekezdését sérti, ugyanis arra kötelezi az ügyben ténylegesen eljáró bíróságot, hogy

egy magasabb szintű bírói fórumhoz terjessze fel a kizárási kérelmet, ha azt az egész bírósággal szemben jelentették be.

- [10] Az indítványozó ezenkívül azt sérelmezte, hogy a régi Be. 361. § (1) bekezdése a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot sérti, mivel a másodfokú bíróság tanácsának – tanácselnökön kívüli – tagjai nem tudnak függetlenül eljárni az ügyben. A nyilvános ülés tanácselnök általi kitűzésével ugyanis a tanácselnök egyértelműen kinyilvánítja álláspontját az ügyben, hiszen az eljárási forma meghatározása eleve behatárolja a másodfokú bíróság eljárásának kereteit. Így tehát az ítélkező bírók semlegessége nem érvényesül, tulajdonképpen a tanácselnök álláspontját kénytelenek képviselni.
- [11] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [12] 3.1. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz 27. §-a szerinti részével kapcsolatban az alábbiakat rögzíti.
- [13] 3.1.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételei közül megfelel az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt azon követelménynek, hogy azt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított 60 napon belül kell benyújtani.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)-f) pontjaiban támasztott feltételeknek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezését. Ezenkívül megjelöli a sérelmezett bírói döntéseket és kifejezetten kéri azok megsemmisítését, valamint indokolást is tartalmaz.
- [15] 3.1.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket az alkotmányjogi panasz kimeríti-e.
- [16] 3.1.3. Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügy terheltje. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [17] 3.1.4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeiként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [18] Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy az indítványozó panasza megjelölt-e olyan alaptörvény-ellenességet, amely a bírói döntést érdemben befolyásolta. Az indítványozó a panaszban az eljárási bíróságok – a ki-rendelt védő kizárásával, a bíróság tagjainak kizárásával, a törvényes váddal és az indokolási kötelezettséggel kapcsolatos – jogértelmezését véli Alaptörvénybe ütközőnek.
- [19] Az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik attól, hogy törvényértelmezési és szakjogi kérdésekben állást foglaljon {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33] és [38]}, amíg a jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]}. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria jogszabály-értelmezése nem ébreszt alaptörvény-ellenességi kételyt a kifogásolt bírói döntésekkel szemben {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Az Alkotmánybíróság ezen felül azt is megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza részben arra irányul, hogy az Alkotmánybíróság a büntetőeljárás során lefolytatott bizonyítás törvényességét, a beszerzett bizonyítékok bizonyító erejét, illetve az azokból levont következtetéseket a bíróságtól eltérő módon értékelje. Az Alkotmánybíróságnak ugyanakkor az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető tehát a további jogorvoslattal nem támadható bírói döntések általános felülvizsgálata eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára sem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.

- [20] Az Alkotmánybíróság a panasz befogadhatósági vizsgálata alapján arra a további következtetésre jutott, hogy az indítványozó a panaszban nem vet fel semmilyen alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [21] A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó panaszja a Kiskunhalasi Járásbíróság 9.B.474/2013/153. számú ítéletében, a Gyulai Törvényszék 9.Bf.389/2016/52. számú ítéletében és a Kúria Bfv.III.321/2017/25. számú végzésében foglaltakkal kapcsolatosan sem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [22] 3.2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti részével kapcsolatban az alábbiakat állapította meg.
- [23] Az indítvány benyújtását követően, 2018. július 1. napján hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.), amelynek 879. §-a hatályon kívül helyezte a régi Be.-t. Az Alkotmánybíróság főszabályként a hatályos jogszabályok alaptörvény-ellenességét vizsgálhatja. Az Abtv. 41. § (3) bekezdése értelmében hatályon kívül helyezett jogszabályi rendelkezés alkotmányosságának vizsgálatára az Alkotmánybíróság hatásköre csak akkor terjed ki, ha azt konkrét ügyben még alkalmazni kellene. Tekintettel arra, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezéseket a Be. hatálybalépését követően már nem lehet alkalmazni, az indítványnak a régi Be. 24/A. § (1) bekezdését és 361. § (1) bekezdését érintő része tárgytalanná vált.
- [24] Az Abtv. 59. §-a szerint az Alkotmánybíróság – ügyrendjében meghatározottak szerint – a nyilvánvalóan okafogyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti. Az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján – egyebek mellett – okafogyott válik az indítvány, ha az tárgytalanná vált, ezért az Alkotmánybíróság eljárását a régi Be. említett rendelkezését érintő részében megszüntette.
- [25] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a szerinti részében a 3.1. pontban (Indokolás [12] és köv.) foglaltak okán az Ügyrend 30. § (1) bekezdés a) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdéseire is visszautasította, míg az alkotmányjogi panaszt Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti részében az Abtv. 59. §-a szerint megszüntette.

Budapest, 2019. június 25.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/109/2018.

